

Holthof Marc, 'k ben te veel een controlefreak - Johannes Kahrs in Zeno X'. <H>ART, #75, 23 December 2010, p.12.

Johannes Kahrs in Zeno X

'IK BEN TE VEEL EEN CONTROLEFREAK'

Zeno X toont een nieuwe solotentoonstelling van de Berlijnse kunstenaar Johannes Kahrs (1965), een schilder met een groeiende internationale reputatie. Kahrs is opgegroeid met schilders als Anselm Kiefer. "Het was op de documenta 9 in 1992 dat voor mij de klik kwam, vertelt hij, toen ik het werk van Luc Tuymans zag. Daarvoor kende ik schilderen alleen zoals in het werk van Baselitz of Kiefer," vertelt hij. Net als Tuymans laat Kahrs zich graag inspireren door film of fotografie. En net als Tuymans schildert hij figuratief in sombere tinten. Maar daar eindigen de gelijkenissen: de invulling en werkwijze van Kahrs is heel anders.

Marc HOLTHOF

Johannes Kahrs zegt niet beïnvloed te zijn door andere schilders, hij verzamelt ook geen schilderijen. Wat hem wel fascineert zijn foto's. Hij zoekt er bepaalde kwaliteiten in die je ook in zijn werk terug vindt. Niet het onmiddellijke, het spectaculaire of voyeuristische, confronterende of boodschappelijke van de moderne fotografie interesseert hem. Wel gradaties, textuur, een zekere afstandelijkheid en tijdloosheid. Eén van de vele namen (naast William Eggleston, Larry Clark, Robert Frank, Edward Weston) die valt in de conversatie is die van Saul Leiter (°1923), een Amerikaanse fotograaf. Kahrs bewondert de manier waarop enkele van Leiters bekende foto's in lagen zijn opgebouwd: kijkend door een beslagen raam, een beeld van een de hand van een man in een taxi vanuit een andere auto die onscherp voelbaar is op de voorgrond.

Iets van die gelaagdheid tracht ook Kahrs in zijn schilderijen te bereiken. Het is het duidelijkst in een landschap dat 'Untitled (hello satan)' heet. Zoals alle schilderijen van Kahrs – op één na – uit deze tentoonstelling is het in afstandelijk zwart-wit geschilderd, of beter: in een serie subtiele grijstinten. Het doek toont een chaletachtig gebouwtje, een soort supermarkt, met een grote vis als uithangbord. Op de achtergrond zijn er bergen, in de verte hangen wat jongeren rond, rechts staat een schuur. Maar wij bekijken het tafereel door een vuile autoruit waarop vegen en waterdruppels een extra afstand tot het tafereel inbouwen.

FILM

Iets gelijkaardig vind je in het centrale doek van de tentoonstelling: 'Untitled (curtain love)'. Het toont, vertelt Kahrs, het grote gouden, gedrapeerde doek van een Berlijnse bioscoop. Maar de kleur is verdwenen, maakte plaats voor subtiele grijstinten, waarbij Kahrs ook met de textuur van het canvas speelt. Haast onmerkbaar ligt er weer een extra laag over het beeld. Want Kahrs schildert de onvolkomenheden van de met zijn iPhone gemaakte foto mee, zelfs het feit dat de foto niet helemaal recht gekadreeerd was, en geeft zo – heel subtiel – een extra laag aan de voorstelling. Haast onmerkbaar staat er ook het woordje 'love' bij geschilderd. 'Love' is voor Kahrs aan een per-

soonlijke herinnering verbonden, maar het reikt tegelijk de toeschouwer een sleutel aan om een mysterieus verhaal te ontraadselen.

Vandaag heeft Kahrs niet echt de tijd om nog veel films te zien, maar veel van zijn werk is erop gebaseerd. Vooral David Lynch is een grote favoriet. Het eerder genoemde 'Untitled (hello satan)' verwees naar de sfeer van de tv-reeks 'Twin Peaks'. Het opschrift 'Hello Satan' – een citaat uit een song van blueszanger Robert Johnson – prijkt op een aanplakbord bij de chalet. En de tentoonstelling opent met het enige kleurschilderij van de tentoonstelling, die van een oor. Een oor dat natuurlijk herinnert aan de openingssequens van 'Blue Velvet'. Het schilderij van het oor is ook voor Kahrs – net als in de film – het begin, de opening, naar een droomwereld, een mentale toestand die hij in zijn schilderijen tracht te evoceren.

De droomwereld van Kahrs is onbehaaglijk. Dit is geen gezellige tentoonstelling met fraaie onscherpe beelden, de nostalgische aspecten van Lynch ontbreken. Ook de diptiek 'Untitled (man turning)' is gebaseerd op filmbeelden afkomstig van een oude VHS-tape. Kahrs is al vergeten van welke film. Een man in een wit pak staat aan een bar. In donkere, wazige monochrome tinten beweegt deze figuur zich van ons af. Het ene moment kijkt hij ons aan, het andere lijkt hij ons alweer vergeten te zijn. Kahrs heeft onderaan in het linkerdoek de fouten van het VHS-videobeeld meegeschilderd, ze benadrukken de beweging, brengen opnieuw een extra laag aan waardoor wij kijken naar de spookachtige verschijning van de man in het wit.

DROMEN

'Untitled (young boy 1)' is een portret in extreme close up van Ian Curtis, de zanger van Joy Division. Hoewel je niet moet weten dat hij zelfmoord heeft gepleegd, zegt Kahrs, om het onbehaaglijke aan te voelen. De schilder heeft het kinderlijke en vrouwelijke van het gezicht aangedikt, de lippen zijn haast met lipstick aangezet. Zijn bleke gezicht kijkt ons confronterend aan en lijkt net als iedereen te wachten op iets. 'Untitled (sleep)' is het vreemdste schilderij van de tentoonstelling. Vanuit een ongewoon perspectief

JOHANNES KAHRIS (FOTO © JEAN-PIERRE STOOP)

zien we een fragment van een gelaat oplichten, de wimpers van het oog en de titel doen vermoeden dat het een slapende persoon is. Verborgen achter het ooglid spelen zich de dromen af die in deze tentoonstelling zo'n grote rol spelen.

Johannes Kahrs schildert veel: "Ik trek mij daarbij niets aan van de markt", zegt hij. Maar hij klaagt dat schilderen zo traag gaat: "Ik schilder nochtans zo snel als ik kan". Maar hij is niet het soort schilder die een doek op een namiddag afmaakt. Van 'Untitled (curtain)' heeft hij eerst een versie met veel meer contrast gemaakt, een ander schilderij had hij aanvankelijk in het gifgroen ge-

schilderd voor hij het terug monochroom maakte. En toch trekt het medium van de fotografie hem niet aan. Hoewel hij gefascineerd is door fotografie en foto's gebruikt als basis voor zijn schilderijen, wil hij geen fotograaf zijn. Hij houdt van het fysieke, de textuur van het schilderen. En van de absolute controle die hij heeft. "Ik ben te veel een controlefreak om te fotograferen", zegt hij.

Marc HOLTTHOF

Johannes Kahrs tot 22 januari in Zeno X Gallery, Leopold De Waelplaats 16, Antwerpen. Open wo-za van 14-18u.
Gesloten 24 december-4 januari. www.zeno-x.com